

УДК 316.344.34

БОБРО Н. В.,

кандидат соціологічних наук,

доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-8350-3695>

ДИСТАНЦІЙНИЙ КУРС «СОЦІОЛОГІЯ»: МЕТА, ЗАВДАННЯ, АЛГОРИТМ ФОРМУВАННЯ

Авторка обґрунтовує поняття «дистанційне навчання» та з'ясовує його місце в навчальному процесі здобувачів вищої освіти. Зроблено теоретичний огляд побудови дистанційного курсу «Соціологія» на навчальній платформі Moodle.

Ключові слова. Дистанційне навчання, здобувачі вищої освіти, соціологія, система Moodle, інформаційно-комунікаційні технології, навчальний процес.

Модернізація системи освіти спонукає до впровадження у навчальний процес новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, які б відповідали світовим вимогам та стандартам освіти, забезпечували підготовку фахівців на високому професійному рівні. Однією з форм, яка набуває значної популярності у вищій школі, є дистанційне навчання. Метою нашої публікації є обґрунтування ефективності дистанційного навчання на прикладі курсу «Соціологія», що розроблений за допомогою системи управління навчанням Moodle.

Дистанційне навчання – це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-

комунікаційних технологій. Завданням дистанційного навчання є забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей [1].

Одним із поширених засобів організації дистанційного навчання є система Moodle.

Moodle – навчальна платформа призначена для об'єднання педагогів, адміністраторів і здобувачів вищої освіти в одну надійну, безпечну та інтегровану систему з метою створення персоналізованого освітнього середовища [2].

Ця система реалізує філософію «педагогіки соціального конструктивізму» та орієнтована насамперед на організацію взаємодії між викладачем та здобувачами вищої освіти, і може бути використано як для організації традиційних дистанційних курсів, так і для підтримки очного навчання [3].

Важливим елементом дистанційного навчання є дистанційний курс. Відповідно до Положення «Про дистанційне навчання у ХНУВС» [4], а також з метою забезпечення неперервності освіти науково-педагогічні працівники вищу за допомогою системи Moodle розробили дистанційні курси за своїми предметами. Ураховуючи специфіку вищого навчального закладу, вважаємо, що розробка таких курсів є своєчасною та доцільною, оскільки здобувачі освіти не завжди мають змогу бути присутніми на аудиторних заняттях (добове чергування, охорона громадського порядку тощо), і за допомогою такої форми навчання вони мають змогу самостійно опанувати новий навчальний матеріал.

Згідно з освітньо-професійною програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «081 Право» курс «Соціологія» є її обов'язковим компонентом [4]. Оскільки професійна діяльність відбувається у суспільстві і є формою участі в суспільному поділі праці, соціологічні знання та соціологічний аспект мислення мають значення для кожного фахівця.

Професіоналізм здобувачів освіти полягає не тільки в отриманні знань за фахом, а й у соціальному її баченні. Особистісне і фахове значення соціологічних знань є пізнавальною основою формування особистих соціологічних конструктів. Такі конструкти є засобами пояснення соціального світу і його явищ. Знання, які здобувачі освіти отримують за фахом, у поєднанні з соціальними можуть дати всебічне пояснення соціальним процесам, які виникають у суспільстві.

Мета дистанційного курсу «Соціологія» – сформувати в здобувачів вищої освіти цілісне теоретичне уявлення про суспільство та соціальні процеси/явища/зміни, які відбуваються в ньому. Після вивчення курсу здобувачі будуть вміти: (1) інтерпретувати й використовувати в професійній діяльності та в повсякденному житті соціологічні знання; (2) оперувати теоретичним та емпіричним матеріалом; (3) описувати своє місце у просторі соціальних статусів, розуміти відмінності між поняттями «соціальний статус» і «соціальна роль»; (4) об'єктивно оцінювати значущість і досвід конкретних соціальних дій як окремих особистостей, так і соціальних груп, спільнот; (5) аналізувати підсистеми суспільства та здійснювати порівняльний аналіз закономірностей функціонування різних типів суспільств, ідентифікувати інституційні проблеми й володіти системним соціологічним баченням їх врегулювання; (6) конструювати стратифікаційний профіль суспільства, розуміти механізми соціального розшарування, визначати ліфти соціального просування у суспільствах з різними стратифікаційними системами; (7) використовувати універсальні та регіональні стандарти забезпечення гендерної рівності; (8) аналізувати проблемні сфери суспільних відносин, у яких ризик дискримінації за ознакою статі є найбільш високим; (9) розв'язувати практичні справи в сфері забезпечення гендерної рівності, використовувати універсальні та регіональні механізми захисту рівних прав та можливостей жінок і чоловіків задля врахування гендерного компоненту в здійсненні своєї діяльності у сфері юриспруденції, із врахуванням особливостей і національного механізму забезпечення та захисту прав людини.

Розглянемо розробку дистанційного курсу «Соціологія» на навчальній платформі Moodle [5]. Під час його створення авторка реалізувала такі кроки.

Крок перший. Подання інформації про авторку курсу.

Крок другий. Передмова. Опис дистанційного курсу «Соціологія», тобто надана стисла загальна інформація рекламного характеру про дистанційний курс та форми роботи з ним. В подальшому будуть розміщуватись різноманітні інформаційні повідомлення (оголошення, соціологічна інформація, інформування здобувачів щодо самостійної роботи, поточні питання).

Крок третій. Навчально-методична продукція (робоча програма навчальної дисципліни, програма навчальної дисципліни, методичні рекомендації семінарських занять тощо).

Крок четвертий. Навчальний блок поділено на окремі частини: текст лекції; відеолекція (веб «посилання»); презентація; тестового завдання до семінарського заняття; перелік питань для самостійного опрацювання теми.

Крок п'ятий. Оцінювання знань здобувачів освіти. У структурі означеного дистанційного курсу передбачено власну систему оцінювання. Отриманий результат враховується при виставленні загальної оцінки.

У курсі «Соціологія» для спільної взаємодії викладача й здобувача використовуються сервіси Google та електронна пошта, які є зручними для вирішення будь-якого питання в процесі дистанційного навчання. Результатом цієї діяльності є встановлений зворотний зв'язок.

Світова практика свідчить, що використання динамічних об'єктів для створення наочних моделей процесів, адаптивне моделювання здобувача в багатьох випадках значно підвищує навчальний ефект.

Під час апробації дистанційного курсу ми можемо виокремити як його переваги, так і недоліки. До переваг, на нашу думку, можна зарахувати такі. По-перше, і викладач, і здобувач мають доступ до навчально-дистанційного курсу у зручному для них місці та в зручний час. По-друге, відбувається активна взаємодія та спілкування між суб'єктами «здобувач-здобувач», «здобувач-викладач», «група-викладач», «здобувач-викладач-методист». Викладач має змогу координувати навчальний процес, надавати консультації, здійснювати обмін повідомленнями. При цьому відсутній психологічний бар'єр, що позитивно впливає на якість знань здобувачів освіти. По-третє, навчальний курс викладач розробляє за своїм «сценарієм»: виокремлює розділи, блоки теми, розміщує презентації, відео, глосарій тощо. По-четверте, можливість систематично або за потреби вдосконалювати курс, поповнювати новими навчальними, науковими матеріалами, презентаціями, відео матеріалами.

Але, на нашу думку, поруч з перевагами існує й ряд недоліків. По-перше, не завжди у здобувачів освіти є доступ до мережі Інтернет, або в цей момент може бути слабкий сигнал зв'язку, що призведе до неякісного спілкування. І, як наслідок певна кількість здобувачів освіти не зможе узяти участь наприклад, у груповій консультації. По-друге, розробка дистанційного курсу це кропітка робота, яка потребує багато часу та систематичного навчання самого викладача. По-третє, відсутність живого спілкування, якого в наш час і так обмаль.

Отже, розробка дистанційного курсу «Соціологія» є корисною та необхідною під час здійснення освітнього процесу. Його можна використовувати на усіх рівнях вищої освіти, за різними напрямками підготовки та спеціальностями, або окремими частинами для організації самостійної роботи та консультацій.

Список бібліографічних посилань

1. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : Наказ МОН України від 25.04.2013 № 466 // Університет «КРОК» : сайт. URL: https://ru.osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999/ (дата звернення: 08.04.2020).
2. Сільченко М. В. Методичні рекомендації студентам щодо дистанційного навчання з використанням системи Moodle. Київ : КНЕУ, 2015. 33 с.
3. Триус Ю. В., Герасименко І. В., Франчук В. М. Система електронного навчання ВНЗ на базі MOODLE : метод. посіб. / за ред. Ю. В. Триуса. Черкаси, 220 с.
4. ХНУВС: Каталог освітніх програм. URL : <http://univd.edu.ua/uk/dir/1941/katalog-osvitnikh-program> (дата звернення: 08.04.2020).

5. ХНУВС. Дистанційне навчання у ХНУВС. URL : <http://univd.edu.ua/uk/dir/613/dystantsiynе-navchannya-u-khnuvs> (дата звернення: 08.04.2020).

Отримано 10.04.2020

